

מכון התקנים הישראלי

נוהל מת"י 205

מאי 2002 מהדורה ו'

בא במקום מת"י 205 ממרס 2000

עקרונות לקביעת הרכבן של הוועדות הטכניות

זיוה פתיר - מנכ"ל

0. הקדמה

בהתאם ל"כללי התקנים (עיצוב תקנים ישראלים), התשנ"א-1991" (להלן - כללי התקנים), נקבע הרכבן של הוועדות הטכניות על ידי הוועדות המרכזיות בהתאם לעקרונות שהחליט עליהם הוועד הפועל, לפי המלצת ועדת התאום

1. תחום הנוהל

נוהל זה קובע את העקרונות האמורים להנחות את הוועדות המרכזיות בקביעת ההרכב של הוועדות הטכניות השונות

2. הגדרות

כל ההגדרות של כללי התקנים

המגזר העיקרי - המגזר שחשיבותו בהכנת תקן מסוג מסוים, מרבית כל ההגדרות של "כללי התקנים" תקפות גם לנוהל זה

3. עקרונות כלליים

3.1 "כללי התקנים" כוללים מספר חוראות ביחס להרכבי הוועדות הטכניות, כלהלן:

- א. לשום מגזר במשק לא יהיה יותר משליש מחברי הוועדה הטכנית
- ב. בכל ועדה טכנית יהיו מיוצגים:

- נציגי ארגוני היצרנים העיקריים, הנוגעים לתחום פעולתה של הוועדה
- נציגי ארגוני הצרכנים העיקריים, הנוגעים לתחום פעולתה של הוועדה
- נציגי רשויות המדינה, הנוגעות בדבר

ג. בוועדה יהיה נציג למכון אם ביקש זאת המנהל

3.2 בקביעת ההרכב של הוועדות הטכניות יש להתחשב בשלשה גורמים עיקריים כלהלן:

- א. ההוראות שב"כללי התקנים" כמפורט בסעיף 1 3
- ב. שיתוף הגופים, הקשורים לתחום טיפולה של הוועדה הטכנית, שיש להם עניין בעבודתה או היכולים לתרום לעבודה זו
- ג. תחום הנושאים וסוגי התקנים, שהוועדה הטכנית אמורה לעסוק בהם העקרונות, הכלולים במסמך זה, מביאים בחשבון גורמים אלה

4. סיווג התקנים

התקנים שהוועדות הטכניות מכינות, יסווגו לקבוצות כלהלן:

- קבוצה א - תקנים למוצרי צריכה, המיועדים לשימוש של הצרכן הסופי והנרכשים ישירות על ידו, כגון: שימורי פירות, נעליים, מכונות כביסה, נורות, עגלות ילדים
- קבוצה ב - תקנים העוסקים במוצרים "מקצועיים", שאין להם נגיעה ישירה למשתמש הסופי במוצר, כגון: כלי חתוך בעיבוד שבבי, קונוסים לסלילת חוטים, צבעי דפוס, חגורות למסועים
- קבוצה ג - תקנים למוצרים, שאינם נרכשים על ידי הצרכן, אולם יש להם השפעה עקיפה על הצרכן וסביבתו, כגון: עמודי תאורה לכבישים, מכלי גז, מעקים בבניינים, חלונות אלומיניום, גני משחקים, מעליות.

- קבוצה ד - תקנים לרכיבים/חומרים/חלקים, אשר הצרכן אינו רוכש אותם ישירות, והמשמשים בתעשייה, ישירות או בעקיפין, בייצור המוצר הסופי, כגון: נחושת לייצור מוליכי חשמל, חוטי כותנה לאריגה, תאית לייצור נייר, עור, שרף פי וי סי, מעגלים מודפסים
- קבוצה ה - תקנים העוסקים במלאכות וכללי עבודה, כגון: גימור מתכות, התקנת מתקני חשמל והתקנת מערכות בבניין
- קבוצה ו - תקנים לשיטות בדיקה/שיטות כיוול, כגון: בדיקות צבעים, בדיקות מיקרוביולוגיות, בדיקות חשמל, בדיקות טקסטיל, בדיקות רעש, כיוול מכשירי שקילה, כיוול מכשירי מדידה חשמליים
- קבוצה ז - תקנים לתכן (DESIGN), כגון: חוקת הבטון, מאור במשרדים, בידוד תרמי ואקוסטי, בטיחות של מכוונות ובטיחות חשמלית, תקני איכות, כגון סדרת תקני ISO, ISO 9000, ISO 14 000 ואחרים
- קבוצה ח - תקנים להגדרות מונחים, סמלים גראפיים וכדומה
- קבוצה ט - תקנים לשירותים צרכניים כגון: מלונאות, מוקדי מצוקה, מכוני רישוי, ומרכזי תקונים של מוצרי צריכה.

5. סיווג מיגזרי המשק

- קבוצות בעלי העניין בועדות הטכניות יסווגו למגזרים כלהלן:
- מגזר 1 - המגזר היצרני, הכולל ארגונים, כגון: התאחדות התעשיינים, אגוד התעשייה הקיבוצית, התאחדות המלאכה והתעשייה
 - מגזר 2 - מגזר הקבלנים, לבצוע עבודות, הכולל גופים כגון התאחדות הקבלנים והבונים והארגון הארצי של קבלני החשמל בישראל
 - מגזר 3 - המגזר הצרכני, הכולל את ארגוני הצרכנים, כהגדרתם ב"כללי התקנים"
 - מגזר 4 - משתמשים מוסדיים, הכולל גופים כגון: חברות ממשלתיות, רשויות מקומיות, בזק וחברת החשמל
 - מגזר 5 - רשויות המדינה, הכולל גופים כגון: משרדי הממשלה, צה"ל, משטרת ישראל ורשות הנמלים והרכבות
 - מגזר 6 - המגזר המקצועי^(*), הכולל מוסדות אקדמאים וארגונים מקצועיים בלתי תלויים, כגון: הטכניון, לשכת המתנדסים והאדריכלים, איגד המהנדסים לבניה ותשתיות, עמותת אדריכלים מאוחדת, האיגוד הישראלי לאיכות, האיגוד לבדיקות לא הורסות, מוסדות חינוך, מכון וולקני
 - מגזר 7 - מעבדות בדיקה, הכולל מעבדות העוסקות בבדיקות של מוצרים, שהתקנים הישראליים חלים עליהם, כגון: מעבדות מכון התקנים, מכון הפלסטיקה, מעבדות הטכניון, מעבדות אוניברסיטאיות, מעבדות פרטיות
 - מגזר 8 - המגזר המסחרי, הכולל גופים כגון: איגוד לשכות המסחר, איגוד הסוחרים
 - מגזר 9 - המגזר הכללי, בקבוצה זו יכללו כל שאר הגופים והארגונים, שלא נכללו בהגדרות המגזרים הקודמים, והיכולים לתרום להכנתו של תקן מסוים, כגון המועצה לארץ ישראל יפה, החברה להגנת הטבע, ארגון הנכים, התאחדות בתי המלון
 - מגזר 10 - המגזר הפיננסי, הכולל גופים כגון: איגוד חברות הביטוח, איגוד הבנקים

(*) המיגזר אינו נחשב למיגזר משק כמשמעותו ב"כללי התקנים".

6. הרכב הוועדות הטכניות בהתאם לסוגי התקנים

- 6.1. הוועדות הטכניות יורכבו על ידי הוועדות המרכזיות מנציגי המגזרים המפורטים בסעיף 5, בהתאם לקריטריונים להקצאת מקומות בוועדות הטכניות למגזרים השונים, הכלולים בטבלה 1
- 6.2. על הוועדה המרכזית לקבוע את מספר הנציגים מכל מגזר כך, שסך חברי הוועדה לא יעלה על 12 אין מניעה להקים ועדות קטנות יותר מ-12 חברים אם ביקש גוף לצרף נציגו לוועדה, ונענה על-ידי הוועדה המרכזית שבקשתו מוצדקת אך הוועדה מאוישת במלואה, יהיה רשאי לפנות לוועד הפועל לבקש את צירופו. הוועד הפועל רשאי לאשר צירופו של הגוף במקום ה-13 הוועד הפועל רשאי גם לשקול צרוף של נציג במקום ה-14 ובלבד שמינוי זה יהיה זמני, במטרה לטפל בתקן מסוים ועד לסיומו של אותו תקן בלבד.
- 6.3. בהרכב ועדה, העוסקת בהכנת תקן, היכול להשתייך למספר קבוצות, לפי סעיף 4, ייקבע הרכב הוועדה לפי ההיבט העיקרי של התקן
- דוגמה:** הרכב ועדה טכנית, העוסקת בהכנת תקן למוצר צריכה, כאשר התקן כולל גם שיטות בדיקה של המוצר, יהיה בהתאם להרכב ועדה של מוצר צריכה ולא בהתאם להרכב ועדה לתקן לשיטות בדיקה
- 6.4. כאשר תחום הפעולה של הוועדה הטכנית כולל טיפול בתקנים השייכים לקבוצות שונות, יש להרכיב את הוועדה כלהלן:
 - 6.4.1. נציגים מכל אחד מהמגזרים העיקריים של קבוצות התקנים, הנמצאים בטיפול של הוועדה (ראה טבלה 1).
 - 6.4.2. נציג אחד לפחות מכל מגזר רלוונטי אחר, עד למספר החברים המקסימלי

טבלה 1⁽²⁾

קבוצה / מגזר	א מוצרי צריכה	ב מוצר מקצועי	ג מוצר בעל השפעה עקיפה על הצרכן	ד רכיבים לא "צרכניים"	ה מלאכות	ו שיטות בדיקה	ז תכן	ח הגדרות מונחים	ט שרותים צרכניים
1 יצרנים	4-1	(1) (4) 4-1	4-1	(1) (4) 4-1	4-1	4-1	2-1	2-1	2-1
2 קבלנים	—	2-1	2-1	1-0	4-1	2-1	3-1	2-0	1-0
3 צרכניים	4-1	2-1	4-1	2-1	3-1	2-1	3-1	2-1	3-2
4 משתמשים מוסדיים	1-0	2-0	2-0	2-0	1-0	1-0	1-0	1-0	1-0
5 רשויות מדינה	2-1	2-1	3-1	2-1	2-1	2-1	2-1	2-1	2-1
6 מקצועי ⁽⁵⁾	2-1	4-1	3-1	3-1	2-1	3-1	(4) 3-1	(4) 2-1	1
7 מעבדות	2-1	2-1	2-1	3-1	2-1	(4) 4-2	1-0	1-0	1-0
8 מסחר	2-1	(3) 2-1	(3) 2-1	(3) 2-1	1-0	1-0	1-0	1-0	3-1
9 כללי	1-0	2-0	2-0	2-0	2-0	2-0	2-0	2-0	3-1
10 פיננסי	1-0	1-0	1-0	1-0	1-0	1-0	1-0	1-0	3-1

הערות:

- (1) חברי מגזר זה צריכים לייצג הן את יצרני המוצר והן את היצרנים המשתמשים בו
- (2) כאשר מינימום הנציגים הוא 1, המינוי יקבע רק אם רלוונטי לנושא
- (3) חברי מגזר זה צריכים לייצג הן את ספקי המוצר והן את המשתמשים בו מקרב המגזר
- (4) המגזר העיקרי
- (5) בוועדה יהיה נציג לשכת המהנדסים אם בקשו זאת